

LTH Traktor fortsätter att bidra till en hållbar stadsomvandling

Vi fick de ärofyllda uppdragen att för LKAB vara rivningsentreprenör till många av Kirunas mest karaktäristiska byggnader. Projekten har varit uppdelade i flera olika delar mellan 2017–2019, där sluttiden för sista etappen var sista september 2019. Detta är våra tankar och reflektioner över projekten i helhet.

Det har varit lärorika och spännande projekt där vi i samverkan med LKAB haft ett mycket bra samarbete med Berggren & Bergman samt alla andra aktörer som varit delaktiga. Inte minst i fråga om att bolla idéer sinsemellan, vilket gör att vi tillsammans hittat dom bästa lösningarna. Vi har även samarbetat vad gäller gestaltning vilket både LKAB och LTH tycker är bra för att kunna samla idéer och göra ett så bra efterarbete som möjligt när det sedan lämnas över till allmänhetens förfogande, säger Mats Helin, arbetschef för vår avdelning Rivning- och sanering.

En sammanfattning av det vi utfört i projekten "Samlad rivning GP1" är:

- Rivning av byggnader efter Bromsgatan och Gruvfogdegatan samt gestaltningsarbeten.
- Rivning av garagelängor på Gruvfogdegatan 9–11.
- Rivning av Stadshuset med komplementbyggnader (t.ex. annex, garage, pumpstation).
- Nedmontering samt emballering och transport av inventarier med kulturvärde från Stadshuset.
- Gestaltning av Stadshustomten.
- Rivning av Bolagshotellet samt gestaltningsarbeten.
- Nedmontering samt emballering och transport av inventarier med kulturvärde från bolagshotellet.

Arbetsmiljö

Som i alla arbeten vi utför så är säkerheten av högsta prioritet. Alla delar av planering och utförande görs med fokus på arbetsmiljön.

Att arbeta med ordning och reda ger oss förutom en ren och effektiv arbetsplats även parametrar att jobba säkert men också förutsättningar för minimal störning för alla Kirunabor.

Vi har också haft arbetsmiljöverket på besök under projekttiden och de har varit nöjda med projektets utförande, berättar Mats.

Intresse från allmänheten

Alla projekt har haft ett stort intresse från allmänheten och den del som fått störst nyfikenhet är, av naturliga skäl, rivningen av "Kirunabornas vardagsrum" Stadshuset. I samband med rivningen av Stadshuset och LKAB:s önskan om någon form av minnesmärken, beslutades i nära dialog med LKAB:s platsledning att tegelstenar skulle erbjudas alla som önskade. Ett beslut som blev väldigt populärt då det var många som ville komma och hämta en minnessten säger Mats.

Som ofta inkommer det många önskemål och det är svårt att uppfylla allt, men vi ser det som väldigt viktigt ändå att ta sig tid till att lyssna och prata med människor som vistas kring våra arbetsområden samt att vara tillmötesgående så långt det är möjligt.

Det är viktigt för oss att när vi nu måste flytta på vårt fantastiska Kiruna att vi gör det på ett så bra sätt som möjligt och att vi kan bevara det som kännetecknar Kiruna i så stor grad som möjligt.

Våra mål har från början varit att vi ska ha en bra dialog med allmänheten under projekttiden och vi upplever att detta har fungerat bra, berättar Mats.

Hållbarhet

Vårt största fokus både under planeringstid och under själva projekten har varit att arbeta hållbart på alla nivåer. Som etablering under projekttiden har vi i samråd med LKAB kunnat använda oss av befintliga byggnader istället för baracker, vi är nöjda med detta koncept då det både är trevligare för våra medarbetare, kostnadseffektivt och mer hållbart både miljömässigt och för omgivningen estetiskt sett.

Dokumentation har förts över allt vi gjort i form av kontrollplaner, relationshandlingar, text och bild. Detta för att bevara de byggnader som inte finns kvar idag, vi kan se tillbaka på dokumentationen för att minnas, uppskatta och få inspiration till nya Kiruna som byggs upp. Den historiska dokumentationen har hanterats av

Kiruna Kommuns antikvarier, Norrbottens Museum och Historiska Hus där vi på LTH dokumenterat förändringar och metodik för nedtagning.

Ett riktigt bra verktyg för dokumentationen har varit att använda oss av drönare, vi har på det sättet kunna dokumentera byggnaderna på ett helt annat sätt än vad man hade kunnat göra med en vanlig kamera.

Vad gäller återvinning så har vi nått oerhört positiva resultat som vi är väldigt stolta över. Återvinning har legat på 98,69% för delen med Gruvfogde- och Bromsgatan och 98,78% för Stadshuset. Det innebär att sammanlagt nästan 28 000 ton material återvunnits!

En stor del av materialen har återanvänts i gestaltningarna. Detta innebär även en social hållbarhet genom att man återskapar och återanvänder material som befolkningen kan känna igen från hur det tidigare såg ut.

För att få med allmänheten ytterligare så skickade vi i samråd med LKAB:s projektledning också ut en öppen inbjudan till Gruvfogdehusen. Där fick alla lämna intresseanmälningar över vad man ville behålla och under två dagar kunde man sedan hämta det man valt ut, vi hjälpte då till med att plocka ner inventarierna.

Kommunen hade också haft utförsäljning av inventarier från Stadshuset och de sparade även en hel del själva för att återanvända.

Vad gäller Bolagshotellet så var det riskabelt att vistas inne i byggnaden då man inför den tidigare planerade flytten av byggnaden gjort stora undersökande ingrepp, det var därför inte säkert för oss att släppa in allmänheten i Bolagshotellet innan rivning.

Sammanfattning

En viktig del för oss inför kommande projekt är att alltid arbeta med ständiga förbättringar och att ta vara på erfarenheter, stora som små. I vårt arbete med att ständigt förbättras så gör vi det med ett stort fokus på hållbarhet som också innefattar planering, samverkan och utveckling i stort.

Vi är nöjda med utförandet av dessa projekt tillsammans med LKAB och ser nu framemot kommande utmaningar.

Men ingenting hade varit möjligt utan alla våra duktiga medarbetare och projektledare, som jag verkligen vill rikta ett stort tack till, avslutar Mats

